

Передплата

на «РУСЛАНА» виносить:

в Австрії:

на цілий рік . 10 зр. (20 кор.)
на пів року . 5 зр. (10 кор.)
на чверть року . 2-50 зр. (5 кор.)
на місяць . 85 кр. (1 к. 70 с.)

За границею:

на цілий рік . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . 8 рублів
або 16 франків
Поодипоке число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шапкевича.

Виходить у Львові в редакції «Руслана» під ч. 9 ул. Колерника (Ліндого ч. 9.) Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана. Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. Реклямації неопечатані вільні від порта. Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надсланим» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Новий зворот правиці.

(X) Безуслівне знесенє язикових розпоряджень, довершенє в осени м. р. министерством г-р. Клярного, викликало справедливе огірченє серед тяжко покривдженого тим розпорядком народу чеського і довело до обструкції чеських послів та упадку г-р. Клярного. Але й серед парламентарної більшости (правиці) повстав наслідком тих подій розлад і хиткість. Католицке сторонництво німецке, спонукуване своїм германським походженєм і погрозами з боку німецкої Gemeinbuergschaft, відсувало ся від правиці нібито задля чеської обструкції, якої оно не могло піддержувати. В Колі польським Рувовіянці і жидівські послы налягали на поворот до давньої самолюбної політики, якою Коло осягнуло давнійше чимало користий. Відроченє ради державної в грудни і скликанє мирової конференції не довели до позитивних добутків, а відкрите нової сесії ради державної в лютім с. р. перед покінченєм мирових переговорів замотало справу ще гірше. Міністерство Вітека, котре всі т. зв. державні конечности полагало §-ом 14-им, лишило одну таку конечність — предложенє про побір рекрутів, — неполагодженою і се предложенє стануло яко перша точка дневного порядку на новій сесії ради державної. Се була справдешня лапка, заставлена на чеських послів, підсунена правительству лівницею, котра хотіла супроти корони відограти льоальну ролю готових до піддержки всяких державних конечностей, а на чеських послів кинути тїнь протидержавних ворохобників, що не хотять державі дати навіть рекрута і тим підкопують могуче єї становище. Очевидно положенє чеських послів по відомих подіях т. зв. »zde« в делеґациях і по звичайно тяжкім засуді чеських резервістів задля того »zde« було

вельми трудне — їх мужі довіря вложили на них обовязок евентуальної обструкції, коли тимчасом політичний розум наказав віддати — »кесареви кесарева«.

І в повній палаті при пернім читаню предложеня і в комісії почала ся на велику радість N. fr. Presse і німецкої Gemeinbuergschaft чеська обструкція; католицко-німецке сторонництво рішучо хилило ся до німецкої спілки, а також в польським Колі почали горожіти ся Рувовіянці і перти до німецкої спілки, та довели до відомих резолюцій Кола з 21. лютого, котрі означали полишенє давного прапора парламентарної більшости, на яким була виписана засада: переведенє народної рівноправности в австрійских краях. Така переміна була з одного боку вигідна для Кола, котрого заступники у виконуючим виділі правиці стояли під напором всіх иньших клубів правиці і мусіли числити ся з домаганяма, поставленими Славянським Союзом о язиковий закон для всіх країв австрійских. Під тим напором член виконуючого виділу правиці др. Білінський уложив був літом навіть начерк язикового закона для всіх австрійских країв, справедливий також для Русинів, але Коло, користуючись ситуацією витвореною наслідком чеської обструкції в осени м. р. спонукало д-ра Білінського сховати сей начерк (про се ще напишемо иньшим разом більше). Але з другого боку чеська обструкція відбирала Колу вигляди на можливість інвестицій так потрібних в економічно відомими подіями ослабленої Галичині.

Окрім того дальша обструкція, що вже три роки спиняла всяку роботу закондату і парламентарну, мусіла би довести до повного упадку парламентаризму. Сим способом були загрожені особливо інтереси економічно і політично слабших народів, як Словінців, Хорватів, Русинів і ин.

Абсолютизм, який мусів би був неперечно послідувати по парламентарній бездійности, довів би сі народи до економічного застою і занепаду і спинив би народний розвиток і наніс нобчислені шкоди національному станови посіданя цих народів.

Тимто іменно народности заступлені в »Славянським Союзі« були найбільше загрожені сею кризою парламентаризму і задля того репрезентанти »Слав. Союзу« — Барвінський, Булят і Повше вилужили основно в своїх промовах на спільнім засіданю трех парламентарних комісій (Слав. Союзу, Чеського клубу і клубу чеської шляхти) дня 1. марця с. р. евентуальні шкоди для всего славянства австрійского, а особливо для згаданих трех народностей, які нанесла би безусловна чеська обструкція.

Заступники чеської шляхти і з свого боку робили представленя молодоческому клубови. Се вимовне представленє евентуальних наслідків не могло остати без впливу на остаточні рішеня молодоческого клубу, котрий відбув дня 8. марця с. р. осьмигодинну дуже основну розправу. Радикальне крило молодоческого клубу остало 14-ма голосами в меньшости проти розважних елементів, котрі 31 голосами, розібравши також всі далекосяглі політичні й народні обставини, рішили дати »кесареви кесарева«, себ то пустити в палаті предложенє о поборі рекрутів без обструкції, застерігаючи собі евентуально лише обструкцію при інвестиційних предложенях.

Ся ухвала молодоческого клубу, як і та обставина, що Молодочехи прийняли місце 2-го віцепрезидента палати (др. Жачек, вибраний голосами цілої правиці) є доказом звороту чеського клубу, що не дав ся зловити в лапку, заставлену лівницею і придбати собі в найвисших кругах пятно протидержавних ворохобників. Сей політичний

28

ВОЛОДИМИР КОРОЛЕНКО.

СУДНИЙ ДЕНЬ.

(Йом кіпур).

(Далі).

А на греблі чорт стоїть, у боки держить ся, регочеть ся. Дріготить від його реготу старий млин, так що з щелин борошно курить; у лісу усяка лісна погань, а у воді водяна прокинулись, забігали, показуєть ся хто тїньою з лісу, хто неясною мракою на воді; заходила і ковбана, закурилась білим туманом, і пішли по ній кружки. Глянув мірошник — обмер: з під води дивить ся на нього синє обличчє з потускливими недвижними очима, і тільки довгі вуся ворущать ся мов у водяного таркана. Точнісенько дядько Омелько вирина з ковбані прямо до яворів...

Жид Янкель давно уже пробрав ся тихенько на гору, підняв одежу, котру скинув з себе чорт і шмигонувши під явори, скоренько завязав клунок. Не каже уже нічого про збитки; та скажу вам, тут на усякого чоловіка напав би жах. Які вже тут збитки!... Закинув клунок на

плечі і тихенько зашлюнав собі по стежці поза млином, на гору, за другими.

Кинув ся і мірошник до свого млина, — хоч запертись та розбудити підсишку. Тільки вийшов з під яворів, а чорт до нього, Пилип від нього, та за двері, та у хатинку, та мерщій засьвічувати огні, щоб не так було страшно, та упав на долівку, і давай голосити на все горло, от подумайте-ж — зовсім же так, як жиди у своїй школі.

А той уже літає — вєть ся над дахом та в віконце свою цікаву пику суне та крилом бе у стекло, — не знає, куди пробраться, щоб ухопити ласий шматок...

Нараз — геп... Бебехнулось щось об долівку, мов здоровенна кішка упала. Се проклятий у трубу влетів, ударив ся, підскочив... І чує мірошник: сидить уже на спині і запускає кігті.

Нічого не вдівш!...

Шурх — знов... Потемніло в очах, поволік мірошника по темному та тісному місцеві; посипалась глина, сажа підняла ся хмарою і назад... От уже труба у низу в купі з млиновою кришею*), котра становить ся усе меньше і меньше, наче і млин і гребля і явори і ковба-

*) дахом.

ня падають кудись у провалє... А в тихій млиновій загаті, що лежить у низу рівна, мов на тарілці, виднієть ся перекинуте небо і зірки миготять собі тихенько, як і завжди...

Та ще бачить мірошник: у тій синій глибині, перекриваючи зірки летить мов шуліка, потім мов ворона, потім мов воробець, а ось уже мов велика муха...

«Осе-ж він мене виволік так високо, — подумав мірошник. — От тобі, Пилипко, й дохід і багатство і шинки і роскіш. А чи не має там де хрещеної душі, щоб крикнула: »Кинь, се мов?»

Нема нікого! Прямо під ним спить собі млин, і тільки з ковбані здоровенна уся та пика утопившого ся дядька Омелька дивить ся скляними очима і тихо сьмієть ся і моргає вусяком...

Далі, на гору підіймаєть ся жид, зігнувшись під важким білим клунком. На половині гори Харко стоїть і, прикривши долонею очи, дивить ся у небо. Е, не подумав він визволити хазяїна, бо уся виручка корчмова зостаєть ся на його долю.

(Далі буде).

такт чеських репрезентантів повинно правителство належно оцінити і з свого боку зробити все, щоби стерти тяжку обиду, заподіяну чеському народови знесенем язикових розпоряджень і уможливити їм полишене обструкції при інвестиційних предложениях, а тим самим привернути можливість успішної парламентарної роботи.

Рішаючою для цілої будуччини буде соймова сесія в Празі, що збере ся там 26 с. м. а також мирового конференція, яку правителство по відроченю ради державної наміряє скликати для докінчення розпочатих вже нарад.

Становище, заняте Чехами в ухвалі з 8. с. м., змінило відразу положене розлюзованої правиці. Обачнійші політики Кола мають в Познаньщині доволі доказів, чого можуть сподівати ся по німецьких гергемонах, а католицко-німецьке сторонництво знає дуже добре, що мимо свого германського походження було би, як один з его проводирів висловив ся, «лише послугачкою лівіці, котру лівіця готова кожного часу прогнати». Сі обставини з одного боку, а з другого напір «Славянського Союзу» і чеської шляхти та розвага проводирів молодоческих довели до скріплення союзу, який лучив до недавна парламентарну більшість. Є познаки, що й християнсько-соціальним (антисемітам) надола вже німецька *Gemeinbürgschaft* і по досвідах зроблених з лібералами і соціалістами в соймі, з нагоди реформи виборчої для міста Відня, они стануть переогодом по стороні правиці і тим почне ся розклад з'єдиненої до недавна лівіці.

Дня 9-го с. м. зібрав ся виконуючий виділ правиці, а в засіданю взяли участь презес Яворський, гр. Дідушицький, гр. Пальфі, кн. Шварценберг, др. Енгель, др. Пацак, Барвіньский, др. Булят, Повше, др. Катрайн, Трайнфельс, гр. Гав'віц, Лупул і Гормузакій. Всі учасники забирали голос в розправі, котрої основою були останні парламентарні події. Заступники Кола зрозуміли, що мимо антиславянських змагань і накликуваня до самолюбної політики псевдодемократичних Рутівіянців, не туди веде дорога до добра Австрії і Галичини, католицко-німецьке сторонництво признало вповні справедливими домаганя Чехів і запевнило їм свою піддержку, речники «Слав. Союзу» вказували на те, що репрезентовані ними народи потребують конечно успішної діяльності ради державної в економічнім і національнім напрямі, а знаменна була заява кн. Шварценберга, котрий висловив радість, що уможливлено знов спільне ділане цілої правиці, що се її знов скріпило, і що парламентарна більшість наново з'єдинена поставила собі знов задачу — піддержувати домаганя поодиноких сторонництв заступлених на правиці.

Порушувано також і сю обставину, що правиця доси за весь час свого існуваня проявляла мало рішучої діяльності, однак оправдувано се трілітною обструкцією лівіці, що спиняла всяку діяльність. Наколи соймова сесія чеська, а також сподівана небавом мирового конференція зможуть ще більше зблизити два супротивні табори — чеський і німецький і довести бодай до роз'єму, тоді можна сподівати ся успішної роботи в раді державній, тоді і правиця зможе проявити сильну діяльність і віддати певні прислуги державі і поодиноким народам.

Очевидно багато буде залежати від розумного і свідомого діланя правителства, щоби довести до більшого зблизеня супротивних таборів, багато буде залежати від того, як оно возьме ся за переведене язикового питаня в законодатній дорозі.

Промова пос. М. Василька

в раді державній дня 1. марця с. р.

(Далі).

Мої панове! Приходжу тепер до точки, яку не доторкає програма правителства, але для

нас дуже важна, се є справа нашої церкви і віри. Як я вже сказав, в Буковині є 300.000 Русинів супротив 200.000 Волохів. Від 60-тих років, коли помер руский митрополит Буковини Гакман, були за рядом самі волоскі єпископи. Наслідком сего було, що всякими способами старано ся церков зробити національно-волоскою. Дійшло так далеко, що в черновецькій семінарії теологів, де з початку було 20 руских 20 волоских слухачів, тепер нема ані одного Русина. А се є причиною, що, як я вже казав, є всего 69 руских св'ящеників на 300.000 Русинів, коли 200.000 Волохів має аж 300 своїх св'ящеників. Очевидно волоскі св'ященики займають рускі парохії, не знаючи рускої мови, не маючи жадного чувства для населеня, серед якого живуть; тож серед таких условин св. сповідь стає неможливою, а проповіді в неділі і св'ята говорять ся по волоски. Се все, що держить бідний народ: релігійне чутє, потїха в Бозі — се стає для него неможливим з причини такої системи.

Мої панове! Теперішній митрополит, Волох, що не говорить слова по руски, а однак має почутє, що між его дієцезанами є 300.000 Русинів, предложив тамтого року міністерству, щоби два опорожнені місця з поміж шістьох крилошан, обсадити Русинами. До тепер ціла консисторія була волоска. Отже се викликало таку борбу волоского сторонництва против митрополита і против президента краю. Бо церков стала таким заборолом Волохів, що навіть рускі св'ященики стали вже признавати ся до Волохів, як зробив се свого часу Цурканович. А однак признаєте мені панове, що не двох, але бодай трех крилошан належало би ся нам по справедливості.

Митрополит Волох і єпископ в Радівцях Волох і чотири крилошани Волохи і цілий теологічний факультет волоский. І тут правителство поступило трохи справедливійше. Оно іменувало для практичної пасторальної теології попри волоского професора, також і руского, а надто для церковної слав'їстики покликано також Русина. Не знаю, чи панове тут читали, яку повинь обуреня, нарікань, погроз викликало се у волоскій прасі. А чиж се є фаворизоване Русинів може? Зовсім ні, се хіба дрібка осторожности перед цілковитим зромавізованем краю. Про фаворизованє навіть не може бути бесіди, бо тим все те, що Русини осягнуть через Німців або Поляків, параліжує ся засадами Волохів.

Тепер я вже, мої панове, пояснив своє становище, як і моєї партії і руского населеня Буковини, супротив програми міністерства. З сего поясненя, думаю, міністерство набере переконаня, що Русини дійсно мають право, щоби узгляднити їх бажаня. Ми, як були від давна, так і тепер єсьмо народом охочим до жертв і згоди та не будемо правителству робити жадних трудностей, доки нас не хочуть винародовити та перешкодити нашому розвоєви. (Пос. Бжезьновский. Що робить німецький університет в Чернівцях?) Що дотичить німецького університету в Чернівцях -- бо я почув такий переклик — то справа має ся так. Ми Русини, скінчивши свою гімназію, евентуально свої правничі студії, не мали би можности там на сході дійти до якогось відповідного становиска, бо пануючі партії не допустили би до того. Тому свого часу руске населенє повитало з радістю сю обставину, що єму стало можливо учити ся по німецьки, а руска інтелігенція могла здобути собі існуванє поза границями краю. Говорю се на підставі фактичних відносин, хоть ви може не повірите, мої панове, щоби на 3 мільони народа не могли інтелігентні люди здобути собі відповідного становиска. Може колись так буде, але тепер, на жаль справді неможливо.

(Конець буде).

З політичного поля.

Здротовано — правицю. Розуміє ся, не на довго. Здротовано сям способом, що Поляки і католицкі людовці опять зблизили ся до прочих клубів правиці. Поляки зрозуміли, що чим дальше они відскачуть від Чехів, тим скорше горожанські та ліберальні чеські елементи зможуть подати руку горожанським і ліберальним елементам німецьким. А бар. Діпавлі враз з Ка-

трайном і Цалінгером побачили, що їх католицке сторонництво з конфесійною школою осяде на міліні, покинувши правицю, а не добігши до лівіці.

Дневники віденьські з суботи подали вість, будьто гр. Дідушицький спонукав молодоческий клуб до залишеня обструкції проти закону війскового. Гр. Дідушицький явив ся вправді в четвер (8. марта) на засіданю молодоческого клубу і просив чеських послів, щоби они не спиняли закону о контингенті рекрутів — але ми знаємо докладно, що в тім дусі вже перед четвергом на тиждень розведено акцію, а то із сторони «Союзу» і чеської більшої посілости. «Союз» зробив се на підставі клубової ухвали з 28. лютого, в котрій то ухвалі рішено, щоби парламентарна комісія «Союзу» за всяку ціну старала ся відвести Молодочехів від обструкції проти війскового закона, а з другої сторони, щоби постояла за як найскоршим заведенем чеської урядової мови в чисто-чеських областях і спонукала езекутивний комітет правиці до поробленя відповідних до того кроків у правителства, — если — розуміє ся — правиця ще існує.

Не хочемо нікому уїмати заслуг в згаданій справі, в тім разі гр. Дідушицькому. Але наколи се питанє порушено в дневниках, то мусимо виявити, що почин до сеї акції вийшов таки від «Союзу», а навіть в головній мірі від руских послів «Союзу». Се могли би ми перевірити протоколами засідань «Союзу». Стілько для поясненя прояви, що наробила без потреби таку сензацію в віденьській прасі.

Чи зібрані опять клуби правиці відзискають в парламенті на будуче давне своє значінє — се буде зависіти від їх поведеня, с. е. від їх щирости супроти себе і власної програми і від енергії. Бо доси, як звисно, програма правиці була лише пустою вівіскою, а енергія правиці редуковала ся майже до зера.

Клуби правиці мають великий жаль не лише до Поляків, але і до католицких людовців. Поляки лаявіровали дуже в часі сеї сесії, а католицкі людовці просто зраджували інтереси правиці. Їх голосованє на Прадого виявило, що се сторонництво в послідних часах або улягло тевтонському тероризмови, або зрадило навіть свою власну програму. Бар. Діпавлі „ist ganz unzuverlaessig“ — се загальне мінє о сім католицкім державнім мужу.

Війсковий закон перейде проте через парламент. Чехи будуть свою опозицію лише маркували. Що се становище Чехів дуже не на руку німецькій лівіці, се виявив шум і крик, який підняла жидівско-німецька праса Відня. Лівіця хотіла сердечно загнати Чехів в безвихідне для них становище. Лівіця нічого так не бажала, як кинути Чехів в неласку корони через обструкцію проти війскового закона. Рахунок був простий, а теперішній „Strich durch diese Rechnung“ дуже немилый для лівіці.

Стілько на разі позитивного. Як зложать ся обставини при виборі делегацій, ухвалєню бюджетової провізорії, а — що найголовнійше — при ухвалюваню інвестиційних предложень правителства, — сих питань не будемо пересуджувати. Сесія потриває що найдовше до 22 марта, а правителство буде раде, що минула сесія не дуже то роз'ярила воюючі з собою сторонництва, та що міністерство війни по двох роках буде мати парламентом ухвалений закон о наборі рекрута. Вибір спільних делегацій відбуде ся правильно. Сойми будуть скликані вже в послідних днях марта. Від 8—25 цвітня будемо великоднювати, почім опять зберуть ся рада державна у Відні і делегації у Пешті. Чи за той час не зайде яка зміна в обсаді міністерства рільництва? — можна надіятись в інтересі самого-ж правителства. Бар. Джіованеллі мабуть не доріє до сего становиска. Стрейк в углянних законах і мале знанє рільничих потреб не позволять бар. Джіованеллому удержатись довго на сім становисці, хоч він є сестрінцем бар Діпавлього.

Новинки.

— Зі Стрия пишуть нам: Заходом руско-народних товариств Стрийщини відбуде ся дня 22. н. ст. марта в льокалі руского Касина в Стрию в 39 руковини смерті Тар. Шевченка торжественний вечер з добірною і богатою програ-

мою, котра сими днями оповістить ся. Маємо повну надію, що у сей день збере ся сам цвіт нашої патріотичної суспільности, в серцях котрої не завмерли ще ідеали, за котрі боров ся і поклав своє жите наш народний пророк.

— Вид л товариства св. Ап. Павла у Львові повідомляє, що сегорічні передвеликодні реколекційні розважання відбудуть ся: для Пань в церкві СС. Василянк при улиці Стрийській в днях 19, 20, 21, 22, 23 і 24 марта о 3. годині пополудни, а для Панів в церкві духовної семинарії в днях 25, 26, 27, 28, 29, 30 і 31 марта о 6 годині вечером.

— З Коломиї. Заходом філії Товариства „Прогресу“ в Коломиї відбуде ся в сали магістрацкій ряд популярно-наукових відчитів з демонстраціями при помочи апарату спровадженого умисно на ту ціль з Лиска. В суботу дня 11. марта відбуде ся перший відчит: „Заразливі хвороби та їх причини“. — Дальші відчити: Дня 18. марта: „Море і его чудеса“; дня 25. марта: „Вороги людского здоровля“; дня 1. цвітня: „Будова людского тіла“.

Перші загальні збори філії Руского Товариства педагог. відбули ся нині в понеділок 12. марта о год. 3. по полудни в комнатах „Родни“ з таким порядком денним: 1) Отворене зборів. 2) Відчит проф. Мостовича: „Довги нашого жіноцтва. 3) Вибір виділу. 4) Внесеня членів. Основателі.

— Преосв. Епископ о. Шептицький їде сими днями на конференцію епископів до Відня. При сій нагоді полагають ся також справу построяня духовної семинарії в Станиславові. Преосв. о. Шептицький заходить ся около утвореня цілої дух. семинарії в Станиславові, однак на разі бодай відкритя четвертого року.

— Стан здоровля Преосв. Митрополита о. Купловского мав в останніх днях значно погіршити ся. В виду сеї недуги буде висвячувати пресвітерів львівської апархії Преосв. Епископ о. Шептицький в Станиславові.

— Divide et impera! Сеї максими придержували ся вже нераз наші кацапи та вчинили вже не одну хрю між галицкими Русинами. А отсе новий зразок їх юдиної роботи. В дописи в Відня між иньшими видумками, подає „Галичанин“ ось яку: „Кружили слухи, що поляки хотїли перефорсовати на то достоинство Барвинского или Вахнянина. Но слухи тї не встрїчали вїрї, що оба тї инкамерованнї послы не симпатизують сь собою, считая одиня другого опасным для себе сорпником и в личных дїлах себе поборивают. Характеристично, що в парламентах Барвинский не пользуется ніякими симпатіями. Его считают малоспособным и при том слїпым орудієм Яворского. Напротив Вахнянин, заявляющий передь славянами открыто свое пополообство и славянофильство в широкомъ свободоблюбовомъ душї, считается умнымъ политикомъ, поставленнымъ неблагоприятными обстоятельствами в принудительное положение, изъ которого пока-що не может найти выхода. Одинъ чешский посолъ старался в мєне даже вговорити, що Вахнянинъ искренній панславистъ и руссофилъ и що если би онъ не былъ обреченъ на поддержку Барвинского и поляковъ, то былъ бы навѣрно всеславянскимъ свѣтиломъ“. По журналистичному долгу записую тї слова, яко доказательство баламутности повятій у наших инкамерованнїх. У умнїшихъ изъ нихъ крється благородная искра на двї души, но духъ рабства тушить в нихъ сей благородный огонь. Дай Богъ, чтобы люди тї были последними реестровыми. — Пригвоздивши сей уступ з дневникарского обовязку, ми хїба зрушили раменами на ті безличні хитроці кацапских ефіялтів.

— Про п. С. Крушельницку пише Kurjer Warszawski з дня 10. марта: Вчерашне представлене „Гальки“ мало ціху мовби великого, родинного торжества, виїмково сьвітлого, яке публіка урядила на принятє своєї улюблєнїї панни Крушельницкої, що виступила перший раз по двомиїсячній, артистичній прогульцї (до Петербурга). Виразом сего торжества був ряд овацій цьвітєвих, що тревали без перерви від першої появи прегарної „дівчини наших гір“, аж до самого кінца опери, ба! і тоді ще довго стелєно цьвіти до стїп Гальки, серед оглушаючого акомпаняменту оплесків, ентузіастичних окликів, викликувань і т. д.

Се ентузіязм зовсім оправданий. Панна Крушельницка є незвичайним явищем на нашій сценї, виїмковою сьпівачкою, що души відтворєваних нею героїнь оживляє подихом якоїсь не спеціально волоскої штуки, ані французкої, ані польської але подивом сего дійсного артизму, що має лише одну вітчину, правдивий талант всесторонній та самостійний.

Внесєня такого артизму на нашу сцену становить велику заслугу панни Крушельницкої, тож не диво, що публіка, яка завдячує сьвітній артистї стілько піднеслих вражїнь, під її стопи кидає цьвіти, окружає любовю і заявляє їй постїйну вдячність.

Нїчо иншого не можемо нині сказати про гру панни Крушельницкої, як се, що по єї пер-

шим виступі в „Гальцї“ писав наш справоздавець п. А. Сигетинський. Нехай буде нам вільно повторити єї слова:

„О таким примінюваню засобів голосових до характеру партїї, о такій артистичній витворности у викінченю подробиць фразованя, о таким панованю над ефектами сьпівачкої штуки, о такій спосібности входженя в душу постати та о таким таланті виявлюваня найглубших тайн души за помочию барви голосу та обдуманих рухів — можна мрїти тільки на сценї.“

Ся міра ефектів, ідеалїзация рухів в грї та акцентів в сьпіві, ся сила виразу без уживаня театральних средств, є дійсно чимсь незвичайним на нашій сценї. Панна Крушельницка в Гальцї не лише відскакує від тла, але надто виносить ся понад уровень штуки, якою у нас нині орудують. Не дразнить пересадою ефектів, але порушає спокоем виконаня; не торгає нерви акцентами, але грає на найчуткїйшій струні слухачів загальною цілєстю средств своєї штуки.“

Таких рїдких, а незвичайних похвал мало хто здобув собі на дошках, що представляють сьвіт. З сего видно, до якої незвичайної височини розвинув ся знаменитий талант нашої землячки, що стелить єї дорогу слави такими рїдкими листками одушевленя, вдячности, похвал і подиву.

— Цїсар помилував шістьох Комарнянців, дарувавши їм кару ще одномісячною вязницї. Два найцїть Комарнянцїв лишило ся ще у вязницї і они відсиджують дальше присуджену їм кару за кроваві вибори.

— Демонстрация на політехніцї. В пятницю устроїли техніки демонстрацию против проф. Тулія, голови „Czytelni i katolick-oj“. Коли проф. Туліє вїйшов до салї, студенти, зібранї в числі 200 людей почали свистати і кричати „great“, „great z Jezuita“ і т. п. Демонстрация продовжала ся близько пів години, бо проф. Туліє не вїйшов з салї. Инші професори мусїли успокоювати молодїж. Підкладом до сеї демонстрації була агїтация проф. Тулія за Пентаком. Демонстрацию мусимо осудити. Сли молодїж хоче, чтобы шановано єї політичні пересьвідченя, то так само не має она права жадати, чтобы хто небудь нагинав свої політичні погляди до єї пересьвідчень. Ся демонстрация — се брак шанованя свободи чоловіка. А ще більше неумїстна ся демонстрация в мурах наукового закладу, що з політикою не має ніякого дїла. В пятницю відбули професори політехніки нараду і хоть проф. Туліє не жадав покараня молодїжї, одногласно рішено вїзвати демонстрантів, чтобы самї заголосили ся в ректора, бо в противнім разї техника буде замкнена і начнуть ся новї вписи. Студенти техніки відбули в суботу віче і рішили не видавати нікого. Як закінчить ся справа? — донесемо.

В останній хвилї довідалисьмо ся, що нині в полудне наступило замкненє політехніки на необмежений час.

— Живописець Брюлов і Шевченко. З нагоди роковин Шевченкових годить ся згадати і его славного учителя і сказати про него хоч двї слови як о чоловіцї. Брюлов не доторкнув ся в своїх творах народного жїтя, але глибоко і щиро був привязаний до родини; він не утворив самостійної школи, але горячо любив своїх учеників. Ще молодцем писав він з Риму: „Хоч тут замість сосен ростуть лаври, а замість хмєлю виноград, все милє — приманливе, але без слів — мовчить; а навіть все видає ся умираючим для того, хто думає про родину... Академічна молодїж трохи що не молила ся до „великого Карла“, як Брюлова назвав Жуковский. Він був для неї і учителем в штуцї і звичайним добрим чоловіком, що переживав всі її радощї і невзгодини. Відомий в. пр. факт визволеня Брюловим бідного кріпака Шевченка з поміщичої власти. Брюлов, пізнавши талановитого хлопця, намалював портрет Жуковского, закуплений опієля для царского двора за 2500 руб., а грїшми сими викуплено Шевченка. „З того дня, — писав Шевченко, — став я ходити в кляси академії штук і небавом став одним з найлюбїйших учнів-товаришів Брюлова“. Шевченко мїг близько помічати свого учителя; автобіографічна его повість „Художник“ повинна стати для будучого біографа Брюлова важним жерелом. Особистї прикмети знаменитого художника зображені тут незвичайно приманливими рисами; Шевченко оповїдає про щодєнне его жите, наводить его слова і відзиви, оригінальні і меткі, про артистичні і літературні твори.

— Сенция тіла бл. п. Войцїховского, офіціалїста гр. Семеньского, виявила, що смерть его наступила в наслідок серцевої недуги. Підозрієне отже, що смерть Войцїховского була неприродна, задля чого здержано навіть его похорони, не оправдало ся.

— Новий винахід. Молодий, 17-літний ученик реальної школи в Соснівцї, Мечислав Вольфке, одержав в сїх днях патент на свій винахід, який може небавом заняти знатне місце на поли відкрить наукових. Новий винахід дотичить пересиланя рїзних образів на далеку просторонь. За підставу взяв Вольфке правило

електромагнетичних хвиль. Подібний прилад винайшов Шепанїк, але у него пересилає ся образи при помочи електричних дротів, а апарат Вольфкого обходить ся без дротів.

— Наслїдки неосторожности. Жена зарїбника Йосифа Музики зі Львова, прала в сїнєх білє, а біля неї забавляв ся 16-місячний синок. Коли відїйшла на кілька хвиль по воду, дитина тримаючи ся цебра, перекилила ся через крису і впала до лугу. Вернула мати та наробила крику. Збігли ся сусїди і почали тверезити дитину. Небавом прибув також лікар, але всякі заходи, чтобы привернути малого топельника до жїтя, лишились безуспїшними.

— Драма в подружю. Молодий купець Тайхгольц в Скалатї зненавидїв до сеї степени свою жену, що за всяку ціну хотїв єї позбути ся. Щоби своєї цілі дїпнати, ужив некольного способу. В ночи, коли жена спала, обїляв єї голову нафтою, підпалив і вибіг з криком на улицю. Прибігли люди, але вже було за пізно. Нещасна серед страшних мук покінчила жите. Тайхгольц уязнено.

— Мільонове майно полишив померший недавно професор Гурґєс, винахідник фотографічного апарату. Він записав 300 тисяч фунтів штерлінгів чотиром лондонським шпиталєм, а крім того поробив иньші записи для родини і свояків. Гурґєс мав 40.000 фунт. штерл. річного доходу, а що жив дуже ошадно, то-ж не дивота, що прирзбирав мільони.

— Де діває ся срібло? Питанє се можна в нинїшних часах часто почути. Говорить ся, що багато срібла спотребує ся в промислї, але мало хто знає, яка галузь промислу зїдає формально той цїнний метал. Є нею штука фотографованя. В одній лишєнь фабрицї фотографічних плит в Дрезні запотребованє срібла зросло в протягу девяти лїт до 5.000 кгр.

— Оригінальну новість заведено в Лондонї в теперїшнім балєвїм сезонї. П. Боот, директор електротехнічного товариства наняв перворядну музику, якої продукция за посередництвом електрофору можуть абонувати всі, що устроюють домашні забави. Доси зголосило ся 400 абонентів. Апарати електрофору поміщенї суть над балєвою салею, а кожний звук чути так виразно, як коли би в сали грала музика.

— Дрїбні вїсти. В суботу подибав муляр Стан. Ваньчик на львівській т. зв. гицлівській горї якогось чоловіка в хвилї, коли сей щось там викопував. На питанє Ваньчика, що він робить, відповїв незнайомий, що відкопує бляху, і по тих словах утік. Близші доходження показали, що там було закопаных кільканацїть мідяних кїтлїв, які певнї походили з крадежї. — Померша минулого втрїка в Перемишлї п. Л. Шварцова, записала на пострєнє нового шпитала в Перемишлї 20.000 корон. — В Хоростковї помер Петро Грек, батько др. Михайла Грека, львівского адвоката. — Страйк робїтників в фабриках чобїт в Краковї триває до нинї.

Наука, штука, література.

„Учитель“ ч. 5. з дня 5. марта с. р. Зміст: „Роди найбільше уживаних способів читаня (коновець). — „Початок і розвій шкільництва на Руси“ подає Антїн Павленський. — „Справозданє з загальних зборів Тов. „Шкільна Поміч“ в Самборї за рік 1899“. — „Про фізичне вихованє“ пієля А. Моссого, нап. В. Ратальский. — Вїсти з Руского Товариства і педагогічного. — Всячина. — Штука, наука і література. — Відозва в свравї курсів для шкіл видлових.

Телеграми.

Відєнь, 12. марта. На нинїшнім засїданю парламенту почало ся довге читанє закона о контингентї рекрутів. Перший промовляв п. Герцманський, другий п. Ярославич. Засїданє триває дальше.

Відєнь, 12. марта. Сесия парламенту покінчить ся мабуть 20. с. м., а на день 26. марта мають бути скликанї краєві сейми.

Лондон, 12. марта. Дневники подають вїсть, що минулого вторника прийшло до англїйского правительства шість телеграм президентів Кріґера і Штайна з запитанєм, під якими умовами могло би наступити заключєнє мира. Дневники додають, що Англїя не має найменшої охоти в чїм небудь уступити ворогам і одноким услїєм мира може бути безпроводочне підданє ся Трансвалю і Оранїї під власть Англїї.

„Леонардівка“ незрівнаної доброти, стара житня горівка — бутелька 1 зр., пів бутельки 50 кр. Поручає торгівля ЛЕОНАРДА СОЛЕЦКОГО Львів, ул. Батория ч. 2. 8—30

Розклад поїздів залізничних обов'язуючий від 1-го мая 1899.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-європейского).

Поїзд		до Львова		Поїзд		зі Львова	
посп.	особ.			посп.	особ.		
приходить о годині				відходить о годині			
	6:10	з Чернівців (Іцкан, Галацу), Станиславова		6:20	до Лавочного (Мункача, Пешту) Борислава		
	6:50	з Брухович, від 7. мая до 10. вер. включно		6:15	до Підволочиск (Київа) Бродів дв. головний		
	7:10	з Зимної-води		6:30	» » дв. Підзамче		
	7:40	з Янова		6:30	до Іцкан (Галацу, Ясс, Букарешту) Сучави		
	7:55	з Лавочного (Пешту) Калуша, Стрия		8:45	до Кракова (Відня, Варшави), Стружа		
	7:44	з Тернополя, Бродів на дв. Підзамче		9:10	до Скольного, до Лавочного (1. лип. до 12. вер.)		
	8:05	» » на дв. головний		9:25	до Янова		
1:30	8:15	з Сокаля, Рави рускої		9:35	до Підволочиск, Бродів, Гусятина дв. Підз.		
	9:00	з Кракова, Відня, Варшави, Пешту ч. Пер.		9:53	» » дв. гол.		
	11:15	з Ярослава і Любачова		10:10	до Белзця, Рави рускої, Сокаля і Любачова		
1:50	11:55	з Іцкан, Чернівців і Станиславова		12:50	до Янова від 1. липня до 15. вересня вкл.		
	1:01	з Янова		» » тільки в неділі і свята			
	1:40	зі Скольного, Стрия, а з Лавочного тільки		2:15	до Брухович тільки від 1. липня до 10. ве-		
		від 7. вер. до 15. пад. включно		» » ресня включно в неділі і свята			
2:20	5:15	з Підволочиск (Київа) Бродів на дв. Підз.		9:45	до Іцкан (Ясс, Букарешту)		
2:35	5:40	» » на дв. голов.		3:05	до Кракова (Відня) Хабівки ч. Ряшів		
	5:55	з Сокаля, Белзця і Любачова		3:15	до Стрия, Скольного від 1. мая до 30. вер.		
				3:20	до Янова від 1. мая до 30. вересня вкл.		
				3:26	до Зимної води тільки від 7. мая до 10. вер.		
				5:25	до Брухович		
					до Ярослава		
Ніч				Ніч			
8:45	6:10	з Кракова (Відня) Самбора, Хирова		6:21	до Іцкан, Радовець, Кімполонга, Сучави		
	6:20	з Іцкан, Сучави		6:40	до Кракова (Відня) від 1. черв. до 15. вер.		
		з Янова від 1. до 31. мая і від 16. до 30.		6:50	до Янова від 1. чер. до 15. вер. т. в дні б.		
		вересня щоденно, а від 1. червня до		7:00	до Лавочного (Мункача, Пешту) Калуша		
	7:58	15. вересня тільки в неділі і свята		7:10	до Сокаля і Рави рускої		
	8:15	з Брухович від 7. мая до 30. червня і від 16.		7:20	до Тернополя дворець головний		
		серпня до 10. вересня вкл. щоденно		7:42	дворець Підзамче		
	8:14	з Брухович від 1. липня до 15. вересня щод.		7:47	до Янова від 1. жовтня до 30. мая 1900		
	9:21	з Янова тільки від 1. черв. до 15. вер. вкл.		8:35	» » 1. до 31. мая і 16. до 30. ж. щод.		
	9:55	з Кракова (Відня, Берліна), Сянока, Пешту		9:10	» » 1. чер. до 30. жов. в д. і св.		
12:30	10:10	з Чернівців, Іцкан (Букарешту), Сучави		10:40	до Іцкан (Ясс, Галацу), Сучави		
	10:08	з Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Підз.		10:50	до Кракова (Відня, Варшави), Ся ка		
	10:25	» » на дв. голов.		11:10	до Підволочиск, Бродів дв. голов		
	10:30	з Лавочного (Пешту) Хирова		11:32	» » дв. Підз		
	12:10	зі Скольного, Калуша		4:10	до Кракова (Відня, Берліна)		
	3:05	з Підволочиск на дворець Підзамче		5:50	до Брухович від 7. мая до 10. ве		
	3:30	» » на дворець головний			ня		
2:16	6:00	з Кракова (Відня), Самбора, Сянока					

ЗАМІТКА: Пору нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано. Час середно-європейский різнить ся від часу львівського о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейского = 12 год. 36 мін. часу львівського. — Бюро інформаційне ц. к. залізниць держ. (Львів, ул. Красіцьких ч. 5) уділяє пояснень в справах залізничних, продає білети всякого рода і розклади їзди.

Ц. к. упр. гал. акц.

Банк Гіпотечний

Відділ депозитовий

приймає вклади і виплачує завдатки на рахунок біжучий, приймає до переходу папери вартісні і дає на них завдатки.

Крім того впроваджено подібно як в інституціях заграничних т. зв.

Депозити сховкові (Safe Deposits)

За оплатою 25 до 35 кр. а. в. річно, депозитар дістає в сталевій касі паяцпрійний сховок до виключного ужитку і під власним ключем, де безпечно і дискретно переховувати може своє майно або важкі документи.

Під тим виглядом поробив Банк гіпотечний як найдодатливіш зарядження. Приписи дотично того рода депозитів одержати можна безплатно у відділі депозитовім.

— РІК ЗАСНОВАНЯ 1892. —

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕРЪ“

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, припоручене Всч. Духовенству і всім вірним Впреосв. Митрої і Преосв. Еп. Ординариатам всіх трех епархій, обезпечає будинки, урядженє домашне, скот, господарські зваради, збіже в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкід огневих.

Стан фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1899 вносивть:

Фонд резервовий	245.814 кор.	52 сот.	} 486.145 кор. 92 сот.
Резерва премій,	148.480	—	
» спеціальна	1.684	80	
Фонд основний	72.000	—	
» емеритальний	18.166	60	

Тарифи «Дністра» дуже умірковані, услівя обезпечень користні, а шкоди ліквідують ся безпроволочно. До кінця 1899 року вносили виплати шкоди 1,669.565 кор. 38 сот. Поліси «Дністра» приймає Банк краєвий при позичках гіпотечних.

На житє можна обезпечитись через «Дністеръ» в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає найкористнійші услівя, представляє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає поліси і квїти в рускім язичі.

Зголошеня о уділенє агенцій в окрестностях де нема близько агентів «Дністра», приймає ся. «Дністеръ» виплатив агентам по конець 1899 р. провізії 216.714 корон.

3-3

Львів, ринок ч 10. (дім «Просьвіти»)

ПЛАШІВСКА

парова фабрика дахівок і цегол

Стоваришенє зареєстр. з ограниченою порукою,

Бюро в Кракові, ул. св. Гертруди ч. 8

поручає:

дахівки подвійні вальцьовані — системи вінербергської — барви червоної або чорної; рурки дренові різної величини.

Доставу дахівок обіймає для вигоди П. Т. разом з критєм.

Цінники і прібки висилає даром

Упрашає о численні замовленя

3-20

Заряд.

Товариство взаїмного кредиту

„ДНІСТЕРЪ“

стоваришенє з обмеженою порукою, Львів, ринок ч. 10 (дім „Просьвіти“).

уділяє позички за оплатою 5½% і 1% додатку на кошта адміністраційні, властителям ґрунтів і господарств до 500 корон за порукою двох відповідних рурителів або за інтабуляцією, над 500 корон тільки за інтабуляцією на першім місци, до силати в ратах на 3 до 10 літ. Сьвященники, не посідаючі реальностей, мусять крім поруки двох рурителів предложити еще полісу житєву; обезпечитись можна через «Дністеръ» в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові після всяких можливих комбінацій.

Згаданє Товариство приймає вкладки до опроцентования від членів і третих осіб по 4%.

Удїл членський вносивть 50 кор., вписове 2 кор.

Членом бути і позичку дістати може тільки член 4-й обезпечений в «Дністеръ».

Інформації уділяє Дирекция листовно або агенти Товариства взаїмних обезпечень «Дністеръ».

Важне для всіх!

На- **КАЛЬОШІ** найгірше правляє **знищені**

як також **мужеску, дамску і діточу** обуву. виконує

Чоботи для духовенства по як **найприступнійших** цінах.

З провінції вистанє старий **оказ на міру.**

ЛЕВ НОВОСАД, Львів, ул. Крута 7.

Видає і відповідає за редакцію **Стефан Кульчицкий.**

З друкарні **В. А. Шайковского.**